

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Summae seu Manualis Doct. Navarri

**Ávila, Esteban de
Azpilcueta, Martín de**

Lvgdvni, 1609

Scrupulus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41656

SCANDAL. ET SCRVPVL. 719

possumus. cap. 24. num. 23.

De perente Missam à Sacerdote in mortali existente. vide tit. Sacramentum.

SCHISMA, generaliter sumptum, est vitium quo quis se separat ab unione debita. Specialiter sumptum, est peccatum mort. quo quis se separat ab unitate Ecclesie, nolens se subijcere ei. cap. 27. num. 57. vide etiam tit. excommunic. V I. §. I.

SCIENTIA, est cognitio visiva rei tantum intellectus quàm sensus. cap. 27. nu. 274. Nou. num. 279.

De scientia necessaria Sacerdoti, & eidem Confessario: vide tit. Sacerdos, & Confessor. I I. B.

Non peccat docēs scientias licitas, quamuis multi abutantur illis. cap. 14. num. 31. lit. K. Nou. n.

Scire, vel debere scire, paria sunt. Præl. I. num. 10. Nou. n.

SCRVPVLVS.

EST cognitio argumenti apparentis, contra scientiam, vel fidem, vel opinionem, vel dubitationem. Differt quæ à conscientia, quæ est actus animæ testificans, iudicans, vel accusans, vel excusans factum, vel non factum, vel factum bene, vel male: item dicitans faciendum, vel non facien

faciendum : & potest esse vera vel falsa. cap. 27. num. 274. & 282. & in Nou. n.

Scrupulorum nimietas nascitur ex vicio naturali complexionis, vel acquisito per nimias vigiliis, & ieiunia, & per conuersationem scrupulosorum : Gignunt in corde inconstantiam, augmentum peccatorum, animi paruitatem, nebulas, & inquietudinem mentis, & accidiam. cap. 27. num. 282.

Scrupulosorum remedia sunt. Gratia diuina. Pharmaceuticum contra malos humores iudicium debilitantes. Auersio cogitationis à re scrupulosa. Submissio aliorum iudicio. Contrauetio scrupulosorum. Vfus epieiecia, seu aequitatis; his regulis. Non peccat, qui implet legem iuxta mentem auctoris, licet in verbis offendat. Nec qui illam seruat in sensu benigniore, licet violet in duriore. Nec qui eam non seruat ubi, & quando est impossibile, vel valde difficile, aut ne pro stulto habeatur. Nec qui in dubiis secundum communem usum bonorum eam seruat. cap. 27. num. 284.

Est etiam remedium, Tutiolem partem in re verè dubia eligere. Non tamen est talis dubia quando eius contraria sufficienti auctoritate vel ratione creditur: neque cum ex multis opinionibus vna pro vera eligitur. Item verus intellectus illius Maximæ, *bona-*

rum mentium est etiam culpas agnoscere ubi culpa non est, hoc est, ut se generaliter culpam agnoscat, quamvis specialiter non meminerit culpæ: vel, signum animæ in bonum propensæ est, timere ne sit culpa, ubi non est: & hic magis est defectus scientiæ, aut sani iudicii, quam bonitatis. Item est remedium, bona electio ex variis opinionibus, & quiescere in ea. Quæ bona electio debet habere has cõditiones. I. Ut eligatur opinio consuetudine recepta, & non contraria legi divina; naturali & certæ: super quam nil possit consuetudo, nec contraria dubia, quam consuetudo valeat interpretari. II. Cessante hac, eligere illam, quæ nititur textui, licet ei sit contraria communis, non valens ei respondere etiam habendo questionem principalem vnius iuris, cum textus sit alterius. III. Eligere illam quæ nititur argumento, cui responderi nequit. IV. Ex defectu horum eligere illam, quæ scitur esse communis. V. Cessante hac, eligere plurimis rationibus, & fundamentis etiam apte dissolubilibus nitentem. VI. Cessantibus prædictis eligere benigniorem, fauentem iuramento, matrimonio, doli, testamento, liberari, rebus piis & religiosis, pupillo, viduæ, peregrino, personæ miserabili, & etiam privato contra fiscum in delicto privati fundam.

datum (aliàs secùs.) Denique fauèrem valori actus qui fit vltimæ voluntatis, contractus, libelli, litis, contestationis, sententiæ, actus iudicialis, rescripti, aut priuilegij. V I I. Deficientibus his, eã quæ fauet Reo. V I I I. Si nullo modo prædictorum alia opinio aliam superat, eligere eam, quam affirmant doctores, auctoritate & scientia præstantiores, iuxta qualitatem facultatum earum, & iuxta materiam de qua agitur. cap. 27. nu. 285. 286. 287.

Faciens opus licitum quod credit licere, non peccat, licet pungatur scrupulo generali, vel particulari. Præl. 9. num. 9.

S C V R R I L I T A S. Scurra non peccat mortaliter præbendo aliis occasionem nimium ridendi, comedendi, bibendi, &c. dummodò iniuriæ illa non sit mortalis. cap. 14. num. 31. corol. 8. lit. D. & in Nou. n. 37.

S E C R E T V M.

EST id quod à nemine scitur, vel à tam paucis, quòd nec est famosum, nec notorium. cap. 18. num. 52. Et est duplex, vnum, quod de se ab vno solo sciri potest, vt actus interior: alterum, quod de se à pluribus sciri potest, vt actus exterior. Quod rursum est triplex. I. Quod de se obligat scientem ad

celan